

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 3. rujna 2008.

Kršćani smo samo ako susretnemo Krista

Draga braćo i sestre, današnja će kateheza biti posvećena iskustvu što ga je sveti Pavao imao na putu u Damask, te stoga onome što se uobičajeno naziva njegovo obraćenje. Upravo na putu u Damask, negdje oko 30. godine I. stoljeća, a nakon određenoga razdoblja u kojemu je progonio Crkvu, dogodio se odlučujući trenutak Pavlova ivota. O njemu je napisano mnogo, naravno, s različitih stajališta. Sigurno je da se tamo dogodila promjena, štoviše obrat perspektive. Tada je on, neočekivano, počeo smatrati "gubitkom" i "otpadom" sve ono što je prije za njega predstavljalo najviši ideal, gotovo razlog njegovoga postojanja (usp. Fil 3,7-8). Što se dogodilo?

S tim u vezi imamo dvije vrste izvora. Prva – poznatija – vrsta pripovijesti su iz Lukina pera koji čak tri puta pripovijeda o događaju u Djelima apostolskim (usp. 9,1-19; 22,3-21; 26,4-23). Prosječni je čitatelj moda u kušnji da previše zastane na nekim pojedinostima, kao što su svjetlost s neba, pad na zemlju, glas koji zove, nova okolnost sljepoće, ozdravljenje kao da mu je pala ljuska s očiju i post. No, sve one upućuju na središte događaja: uskrsli Krist pojavljuje se kao sjajno svjetlo i obraća se Savlu, mijenja njegovo razmišljanje i sam njegovivot. Sjaj Uskrsloga čini ga slijepim: tako se i izvana dogodilo ono što je bila njegova nutarnja stvarnost, njegova sljepoća u odnosu na istinu, svjetlo koje je Krist. Nakon toga njegovo konačno "da" Kristu u krštenju ponovno mu otvara oči, čini da stvarno vidi. U drevnoj se Crkvi krštenje nazivalo još i "prosvjetljenje", jer taj sakrament daje svjetlo, daje stvarno vidjeti. Ono što se na taj način izraava teološki, u Pavlu se ostvarilo i fizički: izliječen od svoje unutarnje sljepoće, dobro vidi. Sveti Pavao je, dakle, bio promijenjen ne nekom mišlju već jednim događajem, neodoljivom prisutnošću Uskrsloga, u koju kasnije nikada neće moći sumnjati jer je očiglednost toga događaja, toga susreta bila tako snana. On je u temelju izmijenio Pavlovivot; u tom smislu moe se i mora govoriti o obraćenju. Taj susret središte je

pripovijedanja svetoga Luke, koji je – što je vrlo moguće – koristio priču koju je stvorila vjerojatno zajednica u Damasku. Na to navodi lokalni kolorit preko spominjanja Ananije i imena – i puta pa i vlasnika kuće u kojoj je Pavao obitavao (usp. Dj 9,11).

Drugu vrstu izvora o obraćenju predstavljaju same Poslanice svetoga Pavla. On nikada nije podrobno govorio o tom događaju, mislim zbog toga što je mogao pretpostaviti da su svi znali ono bitno iz te njegove priče, svi su znali da je od progonitelja promijenjen u gorljivoga Kristova apostola. A to se dogodilo ne nakon vlastitoga razmišljanja, nego nakon snanoga događaja, susreta s Uskrsnim. Premda ne govori o pojedinostima, više se puta osvrće na tu prevanu činjenicu, to jest da je i on svjedok Isusova uskrsnuća po kojemu je neposredno od samoga Isusa dobio objavu, zajedno s poslanjem apostola. Najjasniji tekst o tome nalazi se u njegovu pripovijedanju o tome što tvori središte povijesti spasenja: Isusova smrt i uskrsnuće te ukazanja svjedocima (usp. 1 Kor 15). Riječima vrlo stare tradicije, koju je i on primio od Crkve iz Jeruzalema govori da se Isus – mrtav, razapet, pokopan, uskrsli – ukazao nakon uskrsnuća prvo Kefi, to jest Petru, zatim dvanaestorici, potom se ukazao petstotini braće koji su većinom još ivjeli, zatim Jakovu, a onda svim apostolima. I toj pripovijesti što ju je primio iz tradicije dodaje: "Najposlije, kao nedonoščetu, ukaza se i meni" (1 Kor 15,8). Na taj način daje shvatiti da je to temelj njegova apostolata i njegova novog ivota. Ima i drugih tekstova u kojima se pojavljuje ista stvar: "Po (Isusu Kristu) primismo milost i apostolstvo" (usp. Rim 1,5); kao i: "Nisam li vidio Isusa, Gospodina našega? (1 Kor 9,1), riječi su kojima aludira na stvar što je svi znaju. I konačno, najrašireniji se tekst nalazi u Gal 1,15-17: "Ali kad se Onomu koji me odvoji već od majčine utrobe i pozva milošću svojom, svidjelo otkriti mi Sina svoga da ga navješćujem među poganima, odmah, ne posavjetovah se s tijelom i krvlju i ne uzidoh u Jeruzalem k onima koji bijahu apostoli prije mene, nego odoh u Arabiju pa se opet vratih u Damask". U toj "autoapologiji" odlučno ističe da je i on također pravi svjedok Uskrsloga, da ima vlastito poslanje što ga je primio neposredno od Uskrsloga.

Na taj način možemo vidjeti da se dva izvora, Djela apostolska i Poslanice svetoga Pavla, podudaraju i slau u temeljnoj točki: Uskrsli se obratio Pavlu, pozvao ga na apostolat, učinio ga je pravim apostolom, svjedokom uskrsnuća s posebnom zadaćom da naviješta evanđelje poganima, grčko-rimskome svijetu. A Pavao je istodobno naučio da, unatoč neposrednosti svoga odnosa s Uskrsnim, mora ući u zajedništvo Crkve, da se mora dati pokrstiti, da mora ivjeti u skladu s drugim apostolima. Samo u tom zajedništvu sa svima on će moći biti pravi apostol, kao što piše izričito u Prvoj poslanici Korinćanima: "Ili dakle ja ili oni: tako propovijedamo, tako vjerujete" (15,11). Samo je jedan navještaj Uskrsloga, jer je Krist samo jedan.

Kao što je vidljivo, u svim ovim odlomcima Pavao nikada ne tumači taj trenutak kao činjenicu obraćenja. Zašto? Puno je hipoteza, no za mene motiv je vrlo jasan. Ta promjena njegova ivota, to pretvaranje cijeloga njegovog bića, nije bilo plod psihološkoga procesa, sazrijevanja ili intelektualnoga i moralnoga razvoja, već je došlo izvana: nije bilo plod njegove misli, već susreta s Isusom Kristom. U tome smislu nije bilo jednostavno obraćenje, sazrijevanje njegova "ja", već je

bilo smrt i uskrsnuće i za njega samoga: umrla je jedna njegova egzistencija, a s Kristom Uskrslim rodila se druga, nova. Ni na jedan drugi način ne moe se objasniti ta Pavlova obnova. Sve psihološke analize ne mogu razjasniti i riješiti ovaj problem. Samo događaj, snaan susret s Kristom, ključ je za razumijevanje onoga što se zbilo: smrt i uskrsnuće, obnova od Onoga koji mu se pokazao i razgovarao s njime. U tom dubljem smislu moemo i moramo govoriti o obraćenju. Taj susret je stvarna obnova koja je promijenila sve njegove parametre. Sada moe reći da je ono što je ranije za njega bilo bitno i osnovno, postalo za njega "otpad"; nije više "dobitak", već gubitak, jer sada je vaan samoivot u Kristu.

No, ipak ne trebamo misliti da je Pavao bio toliko zatvoren u jedan slijepi događaj. Istina ja zapravo suprotna, jer je Uskršli Krist svjetlo istine, svjetlo samoga Boga. To je proširilo njegovo srce, učinilo ga otvorenim prema svima. U tom trenutku nije izgubio ono što je dobro i istinito u njegovuivotu, u njegovoj baštini, već je na novi način shvatio mudrost, istinu, dubinu zakona i proroka; usvojio ih je na novi način. Istodobno, njegov se razum otvorio mudrosti pogana; budući da je bio otvoren Kristu cijelim srcem postao je sposoban za široki dijalog sa svima, postao je sposoban biti svima sve u svemu. Tako je stvarno mogao biti apostol pogana.

Dospjevši sada i do nas, pitamo se što to znači za nas? To znači da i za nas kršćanstvo nije neka nova filozofija ili novi moral. Kršćani smo samo ako susretnemo Krista. Jamačno, On nam se ne pokazuje na taj neodoljivi način, u svjetlu, kao što je učinio s Pavlom da bi ga učinio apostolom svih naroda. No, i mi moemo susresti Krista u čitanju Svetoga pisma, u molitvi, u liturgijskomeivotu Crkve. Moemo dodirnuti Kristovo srce i osjetiti da On dira naše. Samo u tom osobnom odnosu s Kristom, samo u tom susretu s Uskrslim postajemo doista kršćani. I tako se otvara naš razum, otvara se sva mudrost Kristova i sve bogatstvo istine. Zato molimo Gospodina da nas prosvijetli, da nam u našem svijetu podari susret sa svojom prisutnošću: i tako neka nam da ivu vjeru, otvoreno srce, veliku ljubav prema svima sposobnu obnoviti svijet.